Diskrimineerimise, sotsiaalse tõrjutuse ja vägivalla kogemine moslemi- ja mittemoslemi noorte hulgas

Euroopa Liidu põhiõiguste harta võrdsust käsitleva jaotise **artikliga 21** keelatakse diskrimineerimine mitmel alusel, sealhulgas rassi, etnilise päritolu ja usutunnistuse tõttu.

Poliitikakontekst

Sotsiaalsel tõrjutusel on tõsised ja kahjulikud tagajärjed igale ühiskonnale. Laste tõrjutusel on veelgi tõsisem mõju, nii koheselt kui ka tulevikus. Negatiivsed stereotüübid koos eelarvamustega teatud religioonide ja nende järgijate kohta võivad kahjustada kogukondade sidusust ja sotsiaalset integratsiooni. Selliste stereotüüpide vastu tuleb tingimata võidelda, tuginedes asjaomaste rühmade tegelikel hoiakutel ja kogemustel põhinevatele tõenditele.

Diskrimineerimine võib vallandada vägivaldse käitumise

Kõigis kolmes uuringuga hõlmatud riigis (Prantsusmaa, Hispaania ja Ühendkuningriik) väitis umbes üks noor neljast, et on mingil ajal kogenud ebaõiglast käitumist või kiusamist. Prantsusmaal ja Hispaanias väitsid mosleminoored seda märkimisväärselt suurema tõenäosusega kui mittemoslemid, kuid Ühendkuningriigi puhul ei olnud moslemite ja mittemoslemite vastustes erinevusi. Diskrimineerimist kogenud noored nõustusid väitega, et nad on väga õnnelikud, väiksema tõenäosusega kui selle kogemuseta noored.

Joonis 1: kiusamist kogenud noored (%)

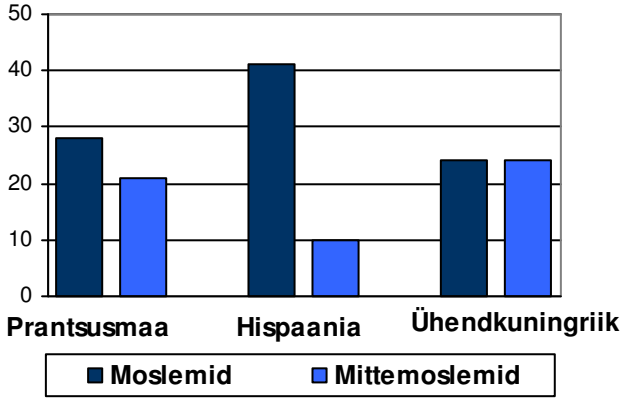

Paljud noored on kogenud vägivalda, alates kiusamisest ja teistest emotsionaalse vägivalla vormidest kuni füüsilise agressiivsuseni. Samuti leiti, et ohvriks olemisel ja ründajaks olemisel on tugev seos.

Kõigis kolmes Euroopa Liidu liikmesriigis, kus uuring läbi viidi, kasutasid need noored, kes tundsid end sotsiaalselt tõrjutult ja kes olid oma kultuurilise või usulise tausta, nahavärvi või keele tõttu kogenud vägivalda, teiste suhtes emotsionaalset vägivalda (näiteks narrime ja kiusamine) suurema tõenäosusega kui noored, kes ei tundnud sotsiaalset tõrjutust ja keda ei oldud eespool nimetatud põhjustel kiusatud.

Diskrimineerimist kogenud noored tundsid suurema tõenäosusega sotsiaalset isolatsiooni ja kaaslastest võõrandumist. Kuritegelike noorterühmitiste liikmete puhul, kes on kogenud diskrimineerimist, on suurem oht, et nad omakorda pooldavad vägivalda ja käituvad vägivaldselt.

Kõikide küsitletud noorte hulgas ei olnud aga vägivalla pooldamine tingimata vastavuses tegeliku vägivaldse käitumisega.

Peamised näitajad, mida võib vägivaldse käitumisega seostada, on järgmised: tegemist on mehega, ta on kuritegeliku rühmitise/jõugu liige, teda on diskrimineeritud ja sotsiaalselt tõrjutud. Neid tegureid arvestades ei mängi usuline taust/kuuluvus vägivaldses käitumises rolli.

Olenemata oma usulisest taustast ei poolda enamik noori vägivalda

Noored kalduvad mitte pooldama vägivalda, mida tarvitatakse ilma mõjuva põhjuseta, ent teatud asjaoludel, näiteks enese või teiste kaitseks, on vägivald nende arvates õigustatud. Toetus ülemaailmsele sõjale ja/või terrorismile on väga väike.

Olenemata oma usulisest kuuluvusest muretsevad noored maailma olukorra ja tähtsate sotsiaalsete küsimuste pärast. Üldiselt puudub neil usaldus võimuesindajate, eeskätt poliitikute suhtes.

Joonis 2: usaldus inimeste ja institutsioonide vastu (%)

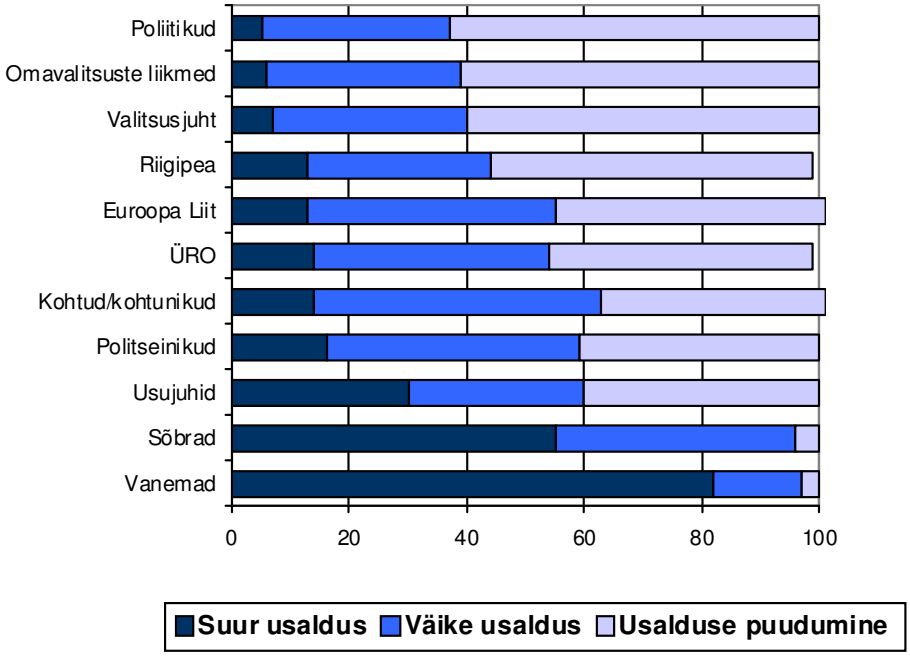

Moslemi- ja mittemoslemi noorte sarnased vastused

Miski ei viita sellele, et mosleminoored kasutaksid tegelikku vägivalda teistest suurema või väiksema tõenäosusega.

Diskrimineerimine ja tõrjutus ei piirdu üksnes mosleminoortega ning usuline kuuluvus ei ole noorte tegelikus vägivaldses käitumises nii määrav kui nende kaaslaste omadused ning laiemad kogemused ja hoiakud.

Uuringust ei ilmnenud tõendeid, mis osutaksid vastajate usulisele taustale kui tegeliku füüsilise vägivalla kasutamise näitajale võrreldes muude diskrimineerimise ja tõrjumise tahkude ja teiste teguritega noorte elus.

Umbes üks viiest noorest leidis, et vägivalla kasutamine on õigustatud juhul, kui nende usku solvatakse. Kõigis kolmes liikmesriigis nõustusid mosleminoored selle väitega tõenäolisemalt kui mittemoslemid. See tulemus ei ole aga võrdeline noorte tegeliku vägivaldse käitumisega.

Sotsiaalse tõrjutuse ja diskrimineerimisega tegelemine

Sotsiaalse tõrjutuse ja diskrimineerimisega tuleb tegeleda esmatähtsa valdkonnana, arvestades nende ilmingute mõju sellele, kas noorte jaoks on vägivald õigustatav või mitte.

2010. aasta oktoobris avaldas Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet (FRA) aruande *„Diskrimineerimise, sotsiaalse tõrjutuse ja vägivalla kogemine. Kolme Euroopa Liidu liikmesriigi moslemi- ja mittemoslemi noorte võrdlusuuring"*.

Uuringu eesmärk oli uurida võimalikke seoseid noorte diskrimineerimise ja sotsiaalse tõrjutuse, sealhulgas rassismi kogemise ning nende vägivalda suhtumise ja tegeliku vägivaldse käitumise vahel.

Aruandes esitatakse FRA poolt aastatel 2008–2009 Prantsusmaal, Hispaanias ja Ühendkuningriigis läbiviidud uuringu tulemused. Kõigis kolmes liikmesriigis küsitleti ligikaudu 1000 last vanuses 12–18 aastat (noored), st kokku osales uuringus 3000 noort. Uuring keskendus kolmele liikmesriigile, kus on toimunud radikaalsete islamiusulistega seostatud terrorirünnakuid või noorte, peamiselt moslemitest immigrantidega seotud tänavarahutusi.

Vt www.fra.europa.eu

Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet (FRA)
Schwarzenbergplatz 11, 1040 Vienna, Austria tel: +43 1 580 30 60, faks: +43 1 580 30 699, e-post: information@fra.europa.eu
veebileht: www.fra.europa.eu